

UDDANNELSESPLAN

Juni 2001

Uddannelsesplan

Videreudvikling inden for uddannelsesområdet

Den nationale handlingsplan til forebyggelse af selvmordsforsøg og selvmord i Danmark vægter kompetenceudvikling tungt. Der anbefales en udbygning af systematisk uddannelse og opkvalificering af alle relevante faggrupper.

Center for Selvmordsforskning har i samarbejde med Undervisningsministeriet som led i et forsøgsarbejde udviklet undervisningsmoduler og kurstilbud til en række forskellige faggrupper. Der har været planlagt og gennemført undervisning på følgende områder:

- Grunduddannelser: Social- og sundhedsassistenter, lærere og pædagoger, kandidatuddannelse i folkesundhed.
- Videreuddannelse: Master of Public Health-uddannelsen (MPH)
- Efteruddannelse: Praktiserende læger, psykologer, sygeplejersker, lærere, socialrådgivere, pædagoger, politi, Falck, frivillige

En igangværende ekstern evaluering af forsøgsarbejdet vil danne fundament for den videre udvikling. I dette videre udviklingsforløb bygges desuden på inspirationsgruppens og underviseres ideer og erfaringer.

Det foreliggende udkast tager udgangspunkt i tværfaglig og tværinstitutionel videreudvikling af undervisningsforløb og -moduler i 1) grunduddannelserne, 2) videreuddannelserne og 3) efteruddannelse/kursusvirksomhed

Uddannelsesområdet

1. Grunduddannelser	2. Videreuddannelser	3. Efteruddannelse/Kursusvirksomhed
<ul style="list-style-type: none"> • Implementering i faggruppernes studieplaner	Implementering af suicidologi i relevante masteruddannelser	Gennemføres i samarbejde med <ul style="list-style-type: none"> • Organisationer • Arbejdsgivere • Uddannelsesinstitutioner • Frivillighedsorganisationer

*Uddannelsesplan
Center for Selvmordsforskning
Lilian Zøllner*

Inden for grunduddannelserne sigtes mod at undervisningsforløbene implementeres i faggruppernes studieplaner, inden for videreuddannelserne sigtes mod at temaet suicidologi implementeres i de relevante videreuddannelser, herunder masteruddannelser, mens efteruddannelse og kursusforløbene kan tilrettelægges og gennemføres specifikt på arbejdspladser og i samarbejde med arbejdsgivere, faglige organisationer, uddannelsesinstitutioner, frivillighedsorganisationer, m.v.

1. Grunduddannelserne

Modellen for udviklingen af undervisningsforløb inden for grunduddannelserne bygger på tre faser: Første fase tænkes udført i samarbejde med amter og kommuner under SafeComm-initiativet (Vejle Amt, Fyns Amt) og andre, som har SafeComm placering (Viborg Amt), idet såvel Referencegruppen som Center for Selvmordsforskning i forvejen har indledt samarbejde med disse amter. I anden fase inddrages de regioner, som løbende kommer ind i SafeComm fx Københavns Kommune, og i tredje fase inddrages øvrige amter og kommuner.

I de tre amter under SafeComm tilbydes hovedparten af de grunduddannelser, som i følge handlingsplanen er centrale for læren om selvmordsadfærd:

<i>Uddannelser</i>	<i>Uddannelsesinstitutioner i Safecomm</i>
Læger, psykologer	Syddansk Universitet
Sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter	Sygeplejeskoler, Social- og Sundhedsskoler
Ergoterapeuter, fysioterapeuter og afspændingspædagoger, plejere	Ergo- og Fysioterapeutskolen
Pædagoger	Pædagogseminarier
Folkeskolelærere	Seminarier
Gymnasielærere, journalister	Syddansk Universitet
Lærere til de frie skoler	Den Fri Lærerskole, Ollerup
Socialrådgivere	Den Sociale Højskole
Undervisere på aftenskoler	CVU
*Præster	Universiteterne i Århus og København
*Politi	Politiskolen i København
*Falck og brandvæsen	Tekniske skoler i København og Esbjerg

*Udvikles uden for SafeComm

Modelarbejdet med udvikling af undervisningstilbud på grunduddannelserne

To repræsentanter fra hver faggruppes studie- eller uddannelsesudvalg samt medlemmer fra inspirationsforum inviteres til et 1-2 dages arbejdsseminar. Som fundament for det foreliggende arbejde får den samlede gruppe basisviden vedrørende

- Forekomst af selvmord og selvmordsforsøg, selvmordstrusler og -tanker
- Teorier og forklaringsmodeller
- Risikofaktorer og risikogrupper
- Forebyggelse og behandling, hjælpeforanstaltninger
- Holdning og etik

Undervisningen af faggrupperne varetages tværfagligt og tværinstitutionelt, idet der inddrages undervisere fra Centrene for Selvmordsforebyggelse, Universiteterne – herunder DPU, Center for Registerforskning, Statens Institut for Folkesundhed, Center for Selvmordsforskning o.a.

De enkelte faggruppers erfaringer med implementering inddrages med henblik på at imødekomme handlingsplanens anbefalinger. Der sigtes mod udarbejdelse af et skriftligt forslag til

- undervisningens omfang
- hvor i uddannelsesforløbet, det er hensigtsmæssigt at placere tilbuddet
- hvilken sammenhæng/fagkombination/tema det er hensigtsmæssigt at placere tilbuddet i
- forslag til implementering
- forslag til undervisere

I samarbejde med de enkelte faggruppers repræsentanter samt en følgegruppe med repræsentanter fra relevante ministerier og amter m.v. arbejder Center for Selvmordsforskning på at få implementeret uddannelses tilbuddet i de respektive grunduddannelser. Der udarbejdes en plan for tidspunkterne for gennemførelse af undervisningstilbuddene i forhold til de enkelte uddannelser.

2. Videreuddannelserne

Erfaringerne fra undervisningsforløb i grunduddannelserne samt i efteruddannelserne/kurserne danner grundlag for indarbejdelse af temaet suicidologi i de eksisterende og kommende relevante masteruddannelser.

—————▶

Indsamling af erfaringer fra grunduddannelser
samt fra efteruddannelser og andre undervisningsforløb

—————▶

Indarbejdelse af temaet suicidologi i masteruddannelser

- MPH (Københavns Universitet)
- Sundhedspædagogik (DPU)
- Voksenuddannelse (DPU, Roskilde Universitet)
- Gymnasiepædagogik (Syddansk Universitet)
- Kommende relevante masteruddannelser hvis målgruppe er, læger, sygeplejersker, psykologer, lærere, socialrådgivere

En fortløbende ekstern evaluering af forløbet på grunduddannelserne samt ved de regionale centre i forbindelse med kursusvirksomhed vil sammen med erfaringer fra andre forløb kunne danne grundlag for udvikling af undervisning på videreuddannelserne. Videreuddannelserne vil sigte mod de i handlingsplanen prioriterede uddannelsesområder:

Ansvar, rapportering og opfølgning

Center for Selvmordsforskning har i samarbejde med følgegruppen med repræsentanter fra de relevante ministerier, amter m.v. det overordnede ansvar for, at uddannelsestilbud, tidsplaner, indhold, forslag til undervisere osv. i forhold til de respektive faggrupper bliver formuleret og sammenskrevet. Der sigtes mod at udarbejde et samlet oversigtsmateriale med uddannelsestilbud på grund- og videreuddannelserne. Dette tilbud lægges dels ud på nettet, og dels udsendes det til relevante personer og institutioner.

Center for Selvmordsforskning har det overordnede ansvar for at følge op på forløbet. Der sigtes mod at afholde et erfaringsseminar efter to år med henblik på at justere tilbudene på baggrund af indhøstede erfaringer.

3. Efteruddannelser/kursusvirksomhed

Efteruddannelsestilbudene vil bygge på følgende:

- De erfaringer, som er indhentet gennem pilotprojekter fra 1999-2000. Disse er evalueret enkeltvis, og erfaringerne fra 1999 indgår i interimrapporten "Undervisningsaktiviteter 1999-2000 i samarbejde med Undervisningsministeriet" fra Center for Selvmordsforskning (13. dec. 1999)
- Et igangværende eksternt evalueringsarbejde, der vil foreligge som rapport
- Erfaringer, som indhøstes gennem arbejdet med grunduddannelserne og videreuddannelserne
- Erfaringer fra andre udviklingsprojekter, hvis sigte har været at kvalificere inden for forebyggelse af selvmord

Videreudvikling

- Forelæggelse for undervisere
- Forelæggelse for det nedsatte inspirationsforum
- Etablering af regionale centre
- Etablering og udbygning af korps af undervisere
- Efteruddannelse af undervisere

Forelæggelse for undervisere

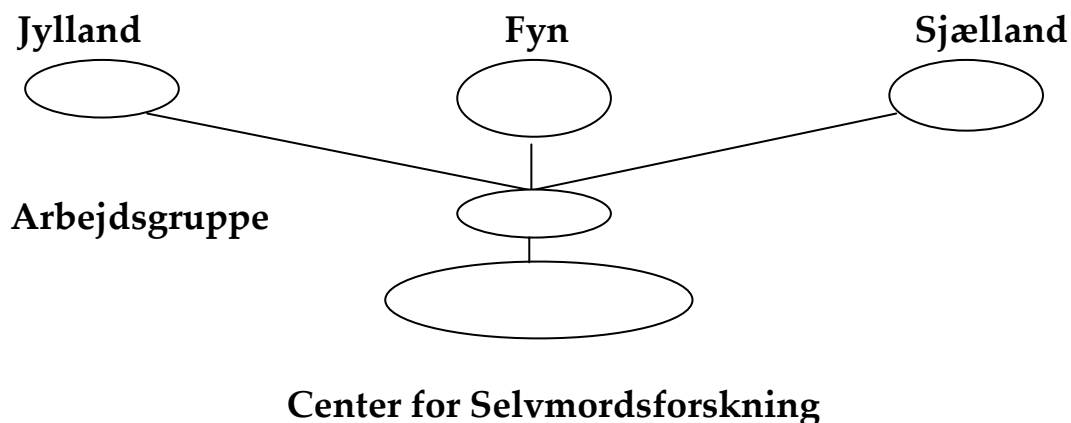
De interne og den eksterne evalueringer forelægges de undervisere, som har været involveret i undervisningsforløb og kursustilbud på landsplan på et møde med en uddannelsesplanlægger fra Center for Selvmordsforskning. Her fremkommer underviserne – på baggrund af deres erfaringer - med overvejelser om fremtidige kursers indhold, materiale, sammenhæng mv.

Forelæggelse for inspirationsforum

Undervisernes overvejelser og anbefalinger sammenskrives og forelægges det nedsatte inspirationsforum med henblik på kommentarer og forslag set i relation til inspirationsgruppens tidligere fremsatte forslag/anbefalinger. På baggrund heraf udarbejdes en rapport indeholdende deres anbefalinger samt anbefalinger vedr. iværksættelse af pilotprojekter/handleplaner i gymnasieskolen.

Etablering af regionale centre

Der oprettes tre regionale, murstensløse centre, som kunne huses af forebyggelsescentrene i Jylland, på Fyn og Sjælland. Fra hvert regionale center indgår repræsentanter i en arbejdsgruppe, som sammen med Center for Selvmordsforskning står for udarbejdelse, tilrettelæggelse og revision af kursustilbud på landsplan.

Udviklingen af kursustilbud sker på baggrund af erfaringer fra andre steder i landet og på baggrund af erfaringer fra de nordiske lande. Arbejdsgruppen fremkommer løbende med forslag til afprøvning af nye tilbud og med forslag til implementering, ligesom den løbende følger udviklings- og implementeringsarbejdet. Arbejdsgruppen inddrager overvejelser om forskellige forslag og modeller vedr. uddannelse af undervisere på baggrund af erfaringer fra andre nordiske lande og på baggrund af nationale uddannelser.

Etablering og udbygning af korps af undervisere

Center for Selvmordsforskning står for at etablere og opdatere et korps af undervisere. Grundstammen i korpset udgør de undervisere, som har erfaringer fra tidligere kurser.

Centeret rekrutterer nye undervisere, som gennem en "følorderning" på tværs af de regionale centre uddannes til at varetage undervisningsopgaver inden for deres felt. Centeret sørger kontinuerligt for, at korpset af undervisere udbygges.

Centeret udarbejder forskningsbaseret undervisningsmateriale og foretager løbende revision og opdatering af materialet.

*Uddannelsesplan
Center for Selvmordsforskning
Lilian Zøllner*

Centeret opretter intranet for lærerkorpset. Dette udgør et virtuelt lærerværelse samt pædagogisk værksted, hvor ideer løbende kan debatteres mellem underviserne indbyrdes og mellem arbejdsgruppen og underviserne.

Centeret opretter et virtuelt bibliotek, som ajourføres med litteraturlister og henvisninger til internationale forskningsartikler. Centrale artikler lægges evt. ud på det virtuelle bibliotek.

Efteruddannelse af undervisere

Centeret afholder en årlig temadag for undervisere, hvor der formidles nationale og internationale forskningsresultater med henblik på underviserne efteruddannelse. Hertil inviteres desuden repræsentanter fra relevante ministerier, amter, arbejdsgivere, fagorganisationer, forebyggelsescentre og repræsentanter fra det frivillige, sociale arbejde.

Uddannelsesområder

Videreudviklingen vil primært sigte mod de i handlingsplanen prioriterede uddannelsesområder: Tværfaglige uddannelser, læger, psykologer, sygeplejersker, lærere, gymnasielærere, socialrådgivere, pædagoger, præster, politi, reddere og fængselspersonale.

Tidsplan

Iværksættelse sker pr. 1. september 2001 foreløbig for en tre-årig periode.

Evaluering

Der gennemføres ekstern evaluering med henblik på at vurdere forslag til nye initiativer og samarbejdsrelationer på tværs af faggrupper og undervisningsmiljøer. Evalueringen vil indledes samtidig med forløbets igangsættelse, således at den vil kunne bidrage til udviklingen inden for grund- og videreuddannelserne.